

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender
Fødevarestyrelsen
02-08-2005
J.nr.: 2005-20-261-00411

Samrådstale
til spørgsmål AE den 10.august 2005
i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Spørgsmål AE: Vil ministeren redegøre for, hvorfor forbruget af antibiotika i de danske svinestalde er steget med 10 pct. fra 2003 til 2004, og for hvilke initiativer ministeren vil tage for at bringe dette forbrug ned ?

Det talte ord gælder

Stigningen i antibiotikaforbruget

Antibiotikaforbruget til svin er steget gennem de sidste tre år, uden der har været en klar stigning i antallet af svin. Der er altså tale om en reel stigning pr. svin. I alt er der sket en stigning i forbruget af antibiotika til svin på 25% fra 2002 til 2004. Stigningen var på 11% fra 2002 til 2003, og på ca. 14% fra 2003 til 2004. Forbruget til svin var i 2002 ca. 73.000 kg antibiotika og i 2003 ca. 81.000 kg, mens forbruget i 2004 var 92.000 kg antibiotika.

Forbruget til søer, fravænningsgrise og slagtesvin steg med henholdsvis 6%, 18% og 14% fra 2003 til 2004. Stigningen og forbruget

er størst til fravænningsgrise, hvorimod slagtesvin behandles i mindre omfang.

Stigningen afspejler et stigende forbrug af antibiotika, som er registreret i VetStat. Der er dermed tale om lovlig medicinanvendelse, og der er ikke tale om at der foreligger ulovligt medicinforbrug.

Årsager til stigningen

I de seneste år er produktionssygdommen PMWS blevet udbredt i den danske svineproduktion. Der er teorier om, at denne sygdom kan have indvirkning på antibiotikaforbruget til svin. Der var en kraftig stigning i antallet af besætninger, der indsendte materiale til undersøgelse for PMWS på Danmarks Fødevareres Forskning i 2003. Men for 2004's vedkommende er der ikke set en stigning i antallet af indsendelser til undersøgelse for PMWS, men derimod et fald.

Det kan derfor ikke påvises, at der har været en øget forekomst af sygdommen PMWS i 2004, der kan forklare det øgede antibiotikaforbrug. Men det kan heller ikke afvises, idet dyrlægerne nu har et bedre kendskab til sygdommen og derfor ikke indsender materiale til undersøgelse, men stiller diagnosen udfra de sygdomssymptomer de ser hos grisene ude i besætningerne.

Et forskningsprojekt under Danmarks Fødevareres Forskning undersøger i øjeblikket om

PMWS kan have en indvirkning på antibiotikaforbruget til svin.

Der er også set landsdelsforskelle på antibiotikaforbruget til svin, idet sjællandske bønder anvender mindre antibiotika pr. gris i forhold til fynske og jyske landmænd. Hvorvidt dette skyldes regionale sygdomsforskelle, forskelle i management- og produktionsforhold eller forskelle mellem dyrlæger er uvist. Men antibiotikaforbruget i den enkelte besætning afhænger af, hvilken dyrlæge, der kommer i besætningen.

Der er set en stigning i brugen af vandmedicinering i stedet for fodermedicinering. Og man ved, at vandmedicinering øger sandsynligheden for at medicinere flere raske grise, idet de enkelte vandrør forsyner flere grise end foderrørene.

Det er vigtigt hurtigt at få afklaret hvad, der kan være årsagen til det stigende antibiotikaforbrug. Jeg har derfor allerede iværksat en række initiativer, som skal være med til at afdække de mulige årsager til stigningen i antibiotikaforbruget og dermed mulighederne for at vende udviklingen.

Kommende initiativer

Medicinanvendelse skal ikke i sig selv kriminaliseres. Syge dyr skal behandles – også med antibiotika, når det er nødvendigt.

Men fokus skal rettes mod de steder, hvor der kan siges at være et unødvendigt forbrug.

De foranstaltninger, som jeg har truffet for at belyse årsagerne til det stigende forbrug og stoppe den uheldige udvikling er rettet mod især de dyrlæger, der udskriver meget antibiotika til svin samt de svineproducenter, hvis besætninger har et stort forbrug af antibiotika.

Ny behandlingsmanual

En ny behandlingsmanual for dyrlægers antibiotikabehandling af svin forventes færdig i starten af september i år. Den skal sikre, at dyrlægerne fremover udskriver så lidt og så smalspektret antibiotika som muligt til gavn for fødevareresikkerheden og folkesundheden. Fødevarestyrelsen udarbejder manualen i samarbejde med Danmarks Fødevareres Forskning, Danske Slagterier og Den danske Dyrlægeforening. Fremover skal dyrlægerne som udgangspunkt anvende de antibiotika, som fremgår af manualen, og kun mod god dokumentation skal dyrlægen kunne fravige manualens angivelse af antibiotikum.

Overvågning

For det andet vil Fødevarestyrelsen indlede en overvågning af de dyrlæger, der udskriver mest antibiotika til svin. Denne overvågning vil bl.a. bestå af en gennemgang af deres ordinationsvaner i forhold til andre dyrlæger, der ordinerer langt mindre antibiotika, således, at den enkelte dyrlæge ved selverkendelse kan bringes til at reducere sin udskrivning af antibiotika til svin. Endvidere vil

gennemgangen kunne belyse årsager til disse dyrlægers store udskrivninger af medicin. En lignende metode har været anvendt af amter og embedslægerne overfor praktiserende læger med et godt resultat.

Fødevarestyrelsen har allerede udvalgt en række dyrlæger, der til sammen står for 30% af det samlede forbrug af antibiotika til svin. Disse dyrlægers ordinationsvaner vil blive gennemgået med dem i løbet af efteråret og udviklingen i deres forbrug vil blive fulgt det næste år.

Udredningsprojekt

Endelig vil der for det tredje blive igangsat et udredningsprojekt, hvor et antal svineproducenter med et meget højt antibiotikaforbrug i deres besætninger indgår i en undersøgelse, som Fødevarestyrelsen vil indlede i samarbejde med Danske Slagterier. Undersøgelsen vil blive iværksat i slutningen af året. Landsdelsforskelle i antibiotikaforbrug vil blive undersøgt og vurderet ligesom denne undersøgelse også skal afdække de forhold, der i de enkelte besætninger betinger det meget høje forbrug af antibiotika. Det kan være uhensigtsmæssige produktionsforhold som f.eks. mange svin pr. kvadratmeter, udbredt vandmedicinering, dårligt staldklima eller infektiøse sygdomme. Det er hensigten, at denne undersøgelse senere skal danne baggrund for etablering af et nyt sundhedsrådgivningskoncept for svineproducenter med det formål at få en

optimering af antibiotikaforbruget i svineproduktionen.

Konsekvens af stigende antibiotikaforbrug

Til trods for det stigende forbrug af antibiotika gennem de seneste år, har vi heldigvis ikke set en tilsvarende stigning i antallet af medicinrester i svinekød.

Et fortsat stigende forbrug kan imidlertid på sigt udgøre en risiko for fødevarerikkerheden, fordi en øget anvendelse af antibiotika vil, som spøger også anfører, medføre en øget resistensudvikling hos bakterier i husdyr, og det kan i sidste ende betyde, at vi ikke effektivt kan behandle infektioner, f.eks. med Salmonella.

Selvom forbruget i Danmark er lavt i forhold til forbruget i andre lande, skal antibiotikaforbruget holdes så lavt som overhovedet muligt for at forebygge forekomsten af resistente bakterier, der kan true menneskers og dyrs sundhed.

Afslutning

Til sidst vil jeg slå fast, at det er jo ikke sådan at antibiotikaforbruget i Danmark udgør en fare for sundheden og fødevarerikkerheden,

men for at forebygge forekomsten af resistente bakterier, skal vi hele tiden arbejde for at holde forbruget så langt nede som overhovedet muligt.